

INSTITUT PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

Kdo bude francouzským prezidentem?

POLICY PAPER | duben 2017

Kdo bude francouzským prezidentem?

Policy Paper – Marcela Voženílková, duben 2017

Po zvolení Donalda Trumpa prezidentem Spojených států amerických přichází další dramatické klání – francouzské prezidentské volby.

[Nejde o klasický souboj](#) levice vs. pravice, na který jsme byli v posledních dekadách zvyklí. Objevují se nové konfliktní linie mezi liberálním, proglobalizačním a „zavřete hranice“ postojem. Socialisté jsou silně poškozeni působením dosavadního prezidenta Françoise Hollanda, kandidát dosud silně favorizované pravice François Fillon čelí problémům kvůli zaměstnávání své manželky a nacionalistická Marine Le Pen je sice favoritkou prvního, nikoli však druhého, rozhodujícího kola voleb.

Na francouzského prezidenta letos kandiduje celkem 11 politiků, kteří získali potřebných alespoň 500 podpisů od volených zástupců. Voliči chtějí radikální změnu, ale zároveň požadují program, který bude realistický.

Má se proto za to, že tyto volby budou znamenat klíčový, ba fatální [bod zlomu pro Evropu](#). Buď se i Francie po vzoru Trumpa a svým způsobem po vzoru brexitu vydá cestou protekcionismu a nacionalismu, anebo se po nedávném vítězství liberálně zeleného prezidenta v Rakousku začne trend přece jen obracet.

Přežije EU francouzské prezidentské volby? Kdo jsou prezidentští kandidáti a kdo má

reálnou šanci na vítězství? Jaká jsou hlavní témata kampaně? Jaká je budoucnost Evropské unie v kontextu těchto voleb?

Postavení francouzského prezidenta

Francie je semi-prezidentským politickým systémem s přímo voleným prezidentem na 5leté funkční období. Poloprezidencialismus se vyznačuje duálním sdílením výkonné moci prezidentem a premiérem¹. Prezident tedy ve svých rukou soustřeďuje funkce hlavy státu a šéfa exekutivy, ale na rozdíl od prezidencialismu se o výkonnou moc musí podělit s premiérem a vládou².

Co se týče pravomocí, prezident přejímá ty, které jsou „významnější“. Hlava státu rozhoduje o jmenování předsedy vlády, svolává referendum, rozpouští francouzský parlament (Národní shromáždění).

Režim je specifický i v dalších stránkách svého fungování, ať již je to vztah mezi mocí zákonodárnou a výkonnou³, či faktickou závislostí stability systému spíše na politických faktorech (zvláště pak na stranickém systému státu), než na ústavních člancích.

Volební systém

Francouzský prezident je volen všeobecným přímým hlasováním. Volební systém je většinový dvoukolový, stejně jako v případě České republiky. V prvním kole je pro zvolení

¹ Sartori, Giovanni. 2001. *Srovnávací ústavní inženýrství*. Praha: Slon, str. 128.

² Cabada, Ladislav. 2007. *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Aleš Čeněk, str. 206.

³ Prezident jmenuje prezidentského předsedu a členy vlády, ale vláda je odpovědná parlamentu, nikoli hlavě státu. Vláda je zvýhodněna v legislativním procesu, má tedy veliký vliv na chod státu.

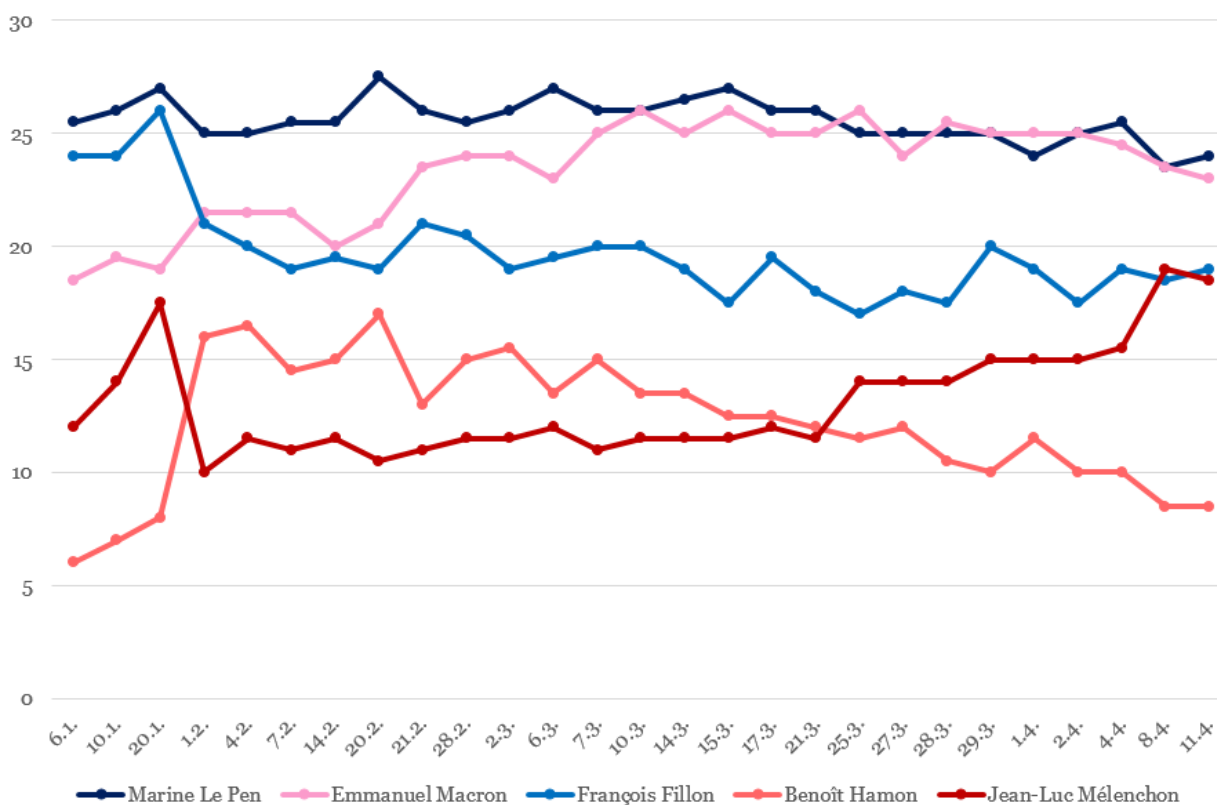
hlavy státu nutná absolutní většina odevzdaných hlasů. Pokud žádný kandidát nezíská 50 % plus minimálně jeden hlas, koná se druhé kolo voleb, do kterého postupují dva nejsilnější kandidáti z kola prvního. V druhém kole pak vítězí kandidát, který obdrží více hlasů.

Pasivní volební právo je stanoveno na 23 let, kandidatura musí být podpořena minimálně 500 občany z minimálně 30 francouzských teritorií (a pouze 10 % z těchto občanů může

pocházet ze stejného území). Kandidáti též musí podávat zprávu o finanční transparentnosti, přičemž zveřejnění se týká pouze zvoleného kandidáta⁴.

První kolo letošních voleb proběhne 23. dubna. V něm voliči hlasují pro svého nejvíce preferovaného kandidáta. Hovoří se zejména o pěti kandidátech, které je snadné umístit na ose krajní pravice-krajní levice: Marine Le Pen, François Fillon, Emmanuel Macron, Benoît Hamon a Jean-Luc Mélenchon.

Souhrnný vývoj voličských preferencí
podle agentur IFOP, opinionway, BVA a IPSOS

Druhé kolo, které je naplánováno na 7. května, je charakterizováno volbou pro „menší zlo“. Kdo z výše uvedených postoupí do druhého kola? Dlouhodobé průzkumy ukazují, že z prvního místa postoupí Le Pen díky [spolehlivým voličům](#). Otázkou je, zda jsou průzkumy přesné, a kdo půjde do druhého

kola s ní? Proti kandidátce krajní pravice totiž hrají právě charakter druhého kola. V případě, že Marine Le Pen půjde proti Françoisi Fillonovi, nemá šanci. Pokud bude soutěžit s Macronem, Macron vyhraje s ještě větším náskokem. Francouzské prezidentské volby pravděpodobně nikdy nebyly takto nepředvídatelné.

⁴ [France Diplomatie](#). (cit 2010-04-01)

Předpoklad výsledků prvního kola dle průměrů výzkumů veřejného mínění
období 29. 3. -11. 4. 2017

16,3

Mélenchon

9,8

Hamon

18,8

Fillon

24,3

Macron

24,5

Le Pen

Postup do druhého kola - předpoklad

Kandidáti 2017

Již delší dobu před oficiálním startem prezidentské kampaň se vyprofilovalo šest kandidátů, kteří měli reálnou šanci na zvolení. Jejich afiliace se pohybuje od krajní pravice až po krajní levici. S dalšími kandidáty, kteří neměli od počátku reálnou šanci ani na postup do druhého kola voleb, se leckdy tematicky překrývají. Kdo jsou tedy hlavní postavy francouzských prezidentských voleb 2017?

Kandidátka krajní pravice **Marine Le Pen** zahájila svou kampaň 4. února. Předsedkyně Národní fronty a v té době také europoslankyně ve své kampani připomněla témata, které její strana dlouhodobě prosazuje. Jejich výběrem, ale také rétorikou připomínala nedávnou kampaň Donalda Trumpa, ale také kampaň zastánců Brexitu z britského referenda (červen 2016). Le Pen staví především na [odmítání globalizace](#) a Evropské unie. Sama tvrdí, že „tato prezidentská volba proti sobě postaví dva koncepty. Na jedné straně bude globalistická varianta, kterou podpoří všichni moji konkurenti – a vlastenecká volba, kterou reprezentuji já“.

Z toho také vychází konkrétní návrhy, např. o referendu o francouzském členství v EU. V případě setrvání v EU se staví za návrat k volné koalici národů, [bez eura jako jednotné měny](#) a bez volných hranic. Přiklání se k těsnějšímu partnerství s Ruskem⁵ a podporuje politiku Vladimira Putina, se kterým se dokonce na konci března [setkala v Moskvě. Popřela např. ruskou invazi na Krym](#), požaduje zrušení protiruských sankcí. Podporuje také [setrvání prezidenta Asada u moci](#), jinak prý Sýrie neporazí Islámský stát (IS).

Je proti imigraci, v rámci čehož trvá na úpravě procesů a požadavků na získání francouzského občanství. V případě zvolení by chtěla také zavést [daň pro všechny pracovní smlouvy](#),

kteří ve Francii uzavřou cizinci, což je dle agentury Reuters [podobná strategie](#), jakou vůči zahraničním pracujícím prosazuje v Británii premiérka Theresa Mayová.

V domácí politice prosazuje snížení věku odchodu do důchodu, snížení daně z příjmů. V programu má také zavedení bezplatného školství pro rodilé Francouze. Ráda by najala [15 tisíc nových policistů](#), zvýšila výdaje na obranu a zavedla znovu brannou povinnost.

Le Pen je nejfavorizovanější kandidátkou voleb. Preference jí zajistil mj. skandál kandidáta umírněné pravice Françoise Fillona (podrobně viz níže), který čelí obvinění z fiktivního zaměstnávání své manželky v době, kdy byl poslancem. Nicméně sama Le Pen jako členka Evropského parlamentu čelí [aféře s údajným fiktivním zaměstnáváním](#). Na rozdíl od Fillona ji však zvlášť neohrožuje.

Vedení EP ji obvinilo, že pro svou činnost v europarlamentu zaměstnávala dvě asistentky, které ve skutečnosti pracovaly pro Národní frontu. Požaduje od ní vrácení kolem 300 000 eur. Le Pen [obvinění odmítá](#) a tvrdí, že se jedná o politicky motivovanou snahu unijního orgánu ji poškodit. Kauza pokračovala i na konci února, kdy v době její cesty na Blízký východ [prohledala policie sídlo její politické strany Národní fronta](#) západně od Paříže. Měla tak učinit kvůli vyšetřování podvodů s „falešnými pracovními místy“.

I v březnu Le Pen [ignorovala předvolání vyšetřovatelů](#): „Neodpovím v době volební kampaně. Toto období neumožňuje neutralitu ani rozvážnost, které jsou nezbytné pro dobrý chod justice.“ Na rozdíl od Fillona ji to však ve smyslu preferencí nepoškodilo. Až do posledního průzkumu byla považována za hlavní favoritku prvního kola voleb.

⁵ Národní fronta má dlouhodobé potíže s financováním. Francouzské banky jí nechťejí půjčit, a proto Le Pen získala úvěr od ruské banky,

za což byla ve Francii kritizována. Finance získala také od svého otce skrze fond Cotelec.

MARINE LE PEN

KRAJNÍ PRAVICE – NÁRODNÍ FRONTA

Marine Le Pen se narodila v srpnu 1968. Je dcerou francouzského politika, zakladatele a dlouholetého předsedy Národní fronty Jean Marie Le Pena. Vystudovala práva na Panthéon-Assas University v Paříži. Před vstupem do politiky pracovala jako veřejný ochránce.

V roce 2004 byla poprvé zvolena europoslankyní. Svůj mandát obhájila také ve volbách v roce 2009 a 2014. Od roku 2011 je předsedkyní nacionalistické Národní fronty, kterou se snaží očistit od nejkřiklavějších antisemitských nebo neofašistických hesel, se kterými byla strana za působení jejího otce spojována. V roce 2012 kandidovala neúspěšně na prezidentku se ziskem 18 % hlasů.

Její oponenti ji označují za nacionalistku a populistku. Ona sama se považuje za vlastenku, která chrání Francouze před dopady imigrace, globalizace a evropské integrace. Za největší hrozby považuje globalizaci, islámský fundamentalismus a Evropskou unii.

Je dvakrát rozvedená, žije s partnerem Louisem Aliotem, který je rovněž členem NF. Má tři děti.

Kandidát francouzské umírněné pravice

François Fillon, který byl považován za hlavního vyzyvatele krajně pravicové Marine Le Pen, se stal oficiálním kandidátem Republikánů v listopadu 2016. V druhém kole historicky prvních primárek⁶ porazil expremiéra Alaina Juppého poměrem 66,5 ku 33,5 % hlasů⁷.

Republikánský politik cílí z velké části na voliče Národní fronty a je tak pro Marine Le Pen strategickou hrozbou, především v ekonomických otázkách.

Podobně jako Le Pen je považován za proruský⁸ orientovaného kandidáta – neodmítl ruskou anexi Krymu, nesouhlasí s ruskými sankcemi a podpořil také ruskou vojenskou intervenci v Sýrii. S Le Pen se shodne také na tvrdé politice vůči islámskému fundamentalismu. V souvislosti se současnou migrační krizí navrhuje vyhlásit referendum o kvótách pro přijímání migrantů.

⁶ Primárky pořádá hlavní pravicová strana Republikáni, ale zúčastnit se jich může každý, kdo zaplatil manipulační poplatek dvě eura a podepsal prohlášení, že sdílí politické hodnoty pravice a středu. Nemusí přitom mít stranický průkaz, což

Odlíšné postoje zastává ohledně Evropské unie. V rámci tohoto tématu by se dal považovat za vstřícného – hodlá prosadit lepší ochranu vnějších hranic Unie, společnou vládu pro členy eurozóny a neodmítá myšlenku společné armády. Je proruský, má kritický pohled na budování základů Severoatlantické aliance blízko ruskému území.

Jako zastánce ekonomického liberalismu prosazuje navýšení věku odchodu do důchodu, zrušení 35hodinového pracovního týdne, snižování veřejných výdajů a snížení počtu státních zaměstnanců.

Jako věřící katolík odmítá sňatky osob stejného pohlaví, adopce dětí homosexuálními páry, asistovanou reprodukci u lesbických párů či využívání tzv. náhradních matek.

Ačkoli byl Fillon v prvních týdnech své kandidatury považován za druhého

otvírá možnost taktického hlasování voličů jiného politického zaměření.

⁷ Z prvního kola vyšel také vítězně s 15,6 % hlasů.

⁸ V březnu čelil kauze – za 50 tisíc eur v roce 2015 údajně zprostředkoval schůzku dvou podnikatelů s ruským prezidentem Vladimírem Putinem.

kandidáta, který postoupí spolu s Marine Le Pen do druhého kola prezidentské volby, jeho preference na přelomu ledna a února zásadně klesly. Na vině byla kauza, pro kterou se vžilo označení [Penelopegate](#), která de facto zastínila jeho kampaň a témata.

Jednalo se o problematiku užívání státních peněz jeho manželky Penelope, na které upozornil satirický týdeník *Le Canard Enchaîné*. Ta jako asistentka svého muže coby poslance a pak jeho kolegy v letech 1988–2013 od státu neoprávněně získala v přepočtu 22,5 milionu koruna a dalších zhruba 2,7 milionu za údajné psaní pro média. Fillon jako někdejší zákonodárce také odměnil své děti během jejich studií částkou 84 tisíc eur coby své asistenty – právní experty. Je nutné poznamenat, že ve Francii je legální a také poměrně běžné zaměstnávat rodinné příslušníky jako asistenty poslanců. Fiktivní zaměstnání však ilegální je.

Problémem proto bylo vyjádření Penelopy z roku 2007 pro Sunday Telegraph, ve kterém tvrdí, že nikdy pro svého chotě nepracovala a neangažovala se v jeho politické kariéře. Sporným bylo také odměnění Fillonových dětí coby právních expertů, a to vzhledem ke skutečnosti, že ani jeden z nich v té době [nebyl kvalifikovaný právník](#).

Začátkem února pak média zveřejnila také šeky, které Fillon inkasoval v letech 2005–2007. Byly to [nevyužité peníze na měsíční platby parlamentním asistentům](#), které měly zůstat na účtech parlamentu. Jednalo se o praxi, za níž již několik zákonodárců čelí trestnímu stíhání.

Vzhledem k tomu, že si Fillon v primárkách zakládal na tom, že on je ten, kdo mluví jasně, přesně, je akurátní a střídmý a nikdy neměl nejmenší aféru, jeho image značně utrpěla. Po těchto kauzách požadovalo jeho odstoupení z kampaně chce podle [průzkumu 69 % Francouzů](#). Fillon nicméně [odmítl odstoupit](#), a to minimálně do doby, dokud proti němu nebude zahájeno trestní stíhání, jelikož všechna obvinění považuje za spiknutí proti

jeho osobě a kandidatuře. Veřejně se však omluvil za zaměstnávání své ženy i dětí. Slíbil rovněž, že [zveřejní přehled příjmů](#) rodiny a jejího majetku.

Na začátku března ukončil své působení ve Fillonově kampani jeho [poradce Patrick Stefanini](#). Svou práci pro Fillona ukončil také jeho mluvčí [Thierry Solère](#). Učinili tak mj. na základě nevyslechnuté výzvy Unie demokratů a nezávislých, aby republikáni vybrali jiného kandidáta, který nebude v kampani zatížen finančními skandály.

[Trestní stíhání bylo zahájeno](#) v druhé půlce března nejen na Fillona, ale i [na jeho manželku](#). Penelope Fillon je podezřelá z účasti na zpronevěře veřejných financí kvůli údajnému pobírání neoprávněných příjmů jako fiktivně zaměstnaná parlamentní asistentka. Fillon v kandidatuře pokračoval i přesto, že jeho dostoupení chtělo dle průzkumů [70 % Francouzů](#), se slovy, že „[je na voličích, aby řekli, zda je ten pravý pro řízení země](#).“ Muž, který se snažil založit svou politickou kariéru na čestnosti, nekompromisnosti a transparentnosti (tzv. Mr. Clean) se skandálem Penelopegate propadl na třetí nepostupující místo dle průzkumů preferencí. Fillon ale tvrdil, že má stále v ruce [strategii](#), která ho může do Elysejského paláce dostat.

Jedním z tahů byla změna rétoriky. Svou vlastní platformou byl totiž již před skandálem osočován, že jeho prezidentský program je příliš „thatcherovský“. Proto se později odklonil od ekonomických otázek a soustředil se na právo. Na druhou stranu přitvrdil ve stylu Le Pen a rétorice [antifrancouzského rasismu](#).

FRANÇOIS FILLON

UMÍRNĚNÁ PRAVICE – REPUBLIKÁNI

François Fillon se narodil v březnu 1954. Vystudoval veřejné právo na University of Maine a Paris Descartes University. Pracoval v oboru a zároveň se angažoval v regionální politice.

Do vysoké politiky vstoupil v roce 1993. Zastával funkci ministra sociálních věcí (2002-04) a ministra národního vzdělávání (2004-05). Poté byl zvolen do horní komory francouzského Národního shromáždění. Jako politický poradce se podílel na prezidentské kandidatuře Nicolase Sarkozyho, což mu v letech 2007-12 vyneslo post předsedy vlády.

Fillon je ženatý a má pět dětí.

Bývalá nejsilnější levicová strana ve Francii – Socialisté – hledala svého kandidáta obtížně. Od roku 2005, kdy se do jejího čela dostal současný francouzský prezident François Holland, se vnitřně vážně rozdělila. Jedním z důvodů bylo také referendum o Evropské ústavě. Image strany nepřispělo ani Hollandovo působení v čele Francie. Je nejméně populárním prezidentem od druhé světové války (s popularitou pouhé 4 %). Z těchto i dalších důvodů se Holland rozhodl nekandidovat, a to i přesto, že má za sebou pouze první funkční období a francouzská ústava připouští dvě po sobě jdoucí působení v úřadu. Tím de facto veřejně přiznal, že jeho bilance je mizerná.

Primárky měly za účel vybrat kandidáta, který levici sjednotí. Jenže to se nepodařilo. Strana, členská základna i část levicových voličů šla doleva, zatímco Hollandova vláda otočila a hlásala reformní kurs. Výsledkem jsou hned tři levicoví kandidáti.

Prvním z nich je **Emmanuel Macron**, kandidát (levého) středu, který loni založil nové hnutí En Marche (Vpřed) s cílem zvítězit v letošních prezidentských volbách. Sám Macron kandiduje jako nezávislý a prezentuje se jako kandidát, který „není ani nalevo, ani napravo“. Vzhledem k tomu, že je v současné

době nejoblíbenějším politikem ve Francii, a ostatním kandidátům, je ideální volbou pro umírněnou levici, střed i umírněnou pravici⁹. Jeho program by mohl být označen jako umírněný, nebo umírněně radikální – tedy přesně takový, jaký si francouzští voliči žádají. Jeho šance se zvýšily také ve chvíli, kdy získal oficiální podporu od lídra francouzských centristů, François Bayroua (konec února).

Svou nezávislou kandidaturou ztotožňuje nový přístup i nový slovník (je označován za anti-systémového kandidáta). Po oznámení své kandidatury a podzimních pravicových primárkách byly jeho šance odhadovány na třetí místo, tedy nepostoupení do druhého kola volby. Jeho šance zvýšily skandály prve favorizovaného Fillona. Na snižování rozdílu preferencí mezi ním a Le Pen kandidátka Národní fronty reagovala osočením médií, že proti ní vedou hysterickou kampaň. Proevropský Macron má totiž výrazně větší podporu liberálních médií než protievropská a protiimigrační rétorika Le Pen.

Do kampaně vstoupil s agendou navazující na jeho působení v roli ministra hospodářství – reformní. Uvedl v platnost masivní ekonomické reformy, které mají podpořit menší obchodníky (např. možnost pro některé obchody mít otevřeno i v neděli). Je odpůrcem

vzdělávání (Socialisté), jeho kandidatura měla být vedena v centristickém duchu. Na prezidenta neúspěšně kandidoval již třikrát.

⁹ Na konci února byl podpořen Françoisem Bayrou, který měl původně v úmyslu kandidovat samostatně. Bayrou je bývalý ministr ekonomie či

vysokých odstupných pro propuštěné zaměstnance, kvůli kterým se francouzský trh práce dostává do problémů. Podporuje [zrušení 35hodinového pracovního týdne](#) pro mladé zaměstnance (měli by pracovat více) a pro seniory naopak možnosti kratších úvazků. Nelíbí se mu extrémní zdanění milionářských příjmů. Jeho odpůrci ho proto označují za „pravicového vlka v socialistickém rouchu“.

Na rozdíl od Le Pen se staví proti politice nově zvoleného prezidenta Trumpa. Vyzval dokonce americké vědce¹⁰, akademiky a podnikatele, kteří nesouhlasí s postupy vlády prezidenta Donalda Trumpa, aby se [přestěhovali do Francie](#). Je proevropský, především v rámci srovnání s Le Pen a Fillonem. Jeho postoj k Evropské unii by se dal taktéž označit jako federalistický, nicméně i v této otázce se snaží vystupovat neutrálně. [Přihlásil se k dodržování maastrichtských kritérií](#), tříprocentního deficitu rozpočtu, což z něj ale v tomto ohledu jasně činí kandidáta starých pořádků a evropského establishmentu. Podporuje také společný evropský rozpočet a navrhuje přijetí „[Buy European Act](#)“, který by podpořil evropské firmy na trhu. Po spuštění brexitu chce [ochraňovat EU a její občany](#).

Ve své kampani slíbil [znovuotevření dialogů s Ruskem](#) s cílem boje proti Islámskému

státu. Dle Macronova názoru je Rusko rozhodujícím aktérem pro ukončení bojů v Sýrii. Podporuje také obnovení mírových rozhovorů s cílem stabilizovat situaci na východní Ukrajině, aby bylo možné postupně snižovat protiruské sankce. Je ale kritikem putinovského režimu.

Není tedy jednoznačným zastáncem Ruska, jako Le Pen nebo Fillon. Jeho vztahy s Ruskem mohla narušit únorová [aféra](#), v rámci níž se objevily spekulace, že Macron je gay a vede tajný dvojí život. Pro rozhovor s ruskou státní tiskovou agenturou Sputnik to řekl člen Národního shromáždění Nicolas Dhuicq. Obvinil Macrona, že je [podporován bohatou homosexuální lobby](#). Je pravdou, že Macron je ze všech prezidentských kandidátů největším zastáncem LGBT komunity.

Macron je již 10 let ženatý se svou láskou ze střední školy. „Problémem“ je, že jeho manželka Brigitte Trogneux je o 24 let starší a je to jeho bývalá učitelka. Možná i z toho důvodu se v médiích diskutovalo, co je pravdy na tom, že Macron má milostný vztah s Mathieu Galletem, šéfem Radio France. Macron, jehož preference v dané době rostly, všechna podezření popřel. Naopak obvinil Vladimira Putina, že chce skrze státní média ovlivnit francouzské prezidentské volby.

EMMANUEL MACRON

(LEVÝ) STŘED – NEZÁVISLÝ

Emanuel Macron se narodil v prosinci 1977. Studoval na filozofii na University of Paris-Ouest Nanterre La Défense. Po studiích se stal asistentem slavného francouzského filozofa Paula Ricoeura.

V letech 2004 až 2008 pracoval jako inspektor na ministerstvu hospodářství. Tehdy se také stal členem Socialistické strany. Později se ale své politické příslušnosti vzdal a začal pracovat jako investiční bankéř v Rothschild & Cie Banque. V roce 2012 působil jako vedoucí ekonomické sekce na Ministerstvu financí. Od srpna 2014 zastával funkci ministra hospodářství, na kterou po dvou letech rezignoval, aby se mohl věnovat své prezidentské kampani.

Macron je ženatý, žije se třemi dětmi své manželky z prvního manželství.

¹⁰ Především pak ty, kteří se zabývají změnami klimatu, obnovitelnými zdroji energie nebo oblastí zdraví.

Benoît Hamon, který v lednu 2017 vyhrál levicové primárky se ziskem 58,86 % nad bývalým premiérem Manuelem Vallsem (41,14 %) ¹¹, má velice obtížnou pozici. Nejde jen o velkou nepopularitu končícího socialistického šéfa státu Hollanda, ale také skutečnost, že socialističtí [voliči v primárkách dali přednost](#) právě Hamonovi před špičkami Socialistické strany, zmíněnému Vallsovi, ale i Alainovi Juppému. V kampani pro primární volby se kriticky vymezoval proti sociálně-liberální tematice premiéra Vallse a prezentoval levicový a zelený proud v Socialistické straně. Podle průzkumů ale nemá příliš velké šance v jarních volbách hlavy francouzského státu uspět.

Svým zaměřením a programem je největší hrozbou pro posledního kandidáta ¹², krajně levicového Jean-Luc Mélenchona (viz níže), podobně jako je Fillon hrozbou pro Le Pen. Hamonovy [levicové postoje](#) se totiž blíží k programu, který prosazuje právě Mélanchon.

Exministr vzdělávání Benoit Hamon je pro zavedení [univerzálního základního příjmu](#) (750 €) a 32hodinový pracovní týden. Kritizuje a navrhuje zrušit reformu pracovního trhu (de facto zrušení omezení podnikání), kterou loni prosadil bývalý premiér Valls a jeho socialistický oponent z primárních voleb. Prosazuje také výběr daní z užívání robotů. Vyjádřil se také pro [legalizaci marihuany](#) či [eutanázie](#).

Hamon je kritikem [současného ústavního pořádku](#) – navrhuje omezení možnosti schválení zákona bez hlasování parlamentem (pouze v případě rozpočtových záležitostí), ale také zavedení poměrného volebního systému pro volbu Národního shromáždění a znovuzavedení 7letého prezidentského funkčního období, nicméně bez možnosti znovuzvolení.

Z velké části se věnuje také zeleným tématům – je podporovatelem obnovitelných zdrojů, do kterých hodlá investovat, ale také snížení produkce elektrické energie v případě starých jaderných elektráren na polovinu.

Má poměrně ambiciózní plány a inkluzivní pozici ohledně [integrace menšin a migrantů](#). Prosazuje např. Volební právo pro cizince, kteří však žijí ve Francii, pouze však pro komunální volby.

Na rozdíl od ostatních kandidátů se méně věnuje zahraničněpolitickým otázkám. Dlouhodobě však podporuje Palestinu (řešení dvou států) a arabskou otázku. To však může být způsobeno právě volebním úsilím, protože pochází z obvodu s jedněmi z nejhlasitějších muslimských komunit ve Francii.

Díky svému programu a vymezením se proti stávajícím elitám Socialistické strany nebyl Hamon podpořen bývalým premiérem Vallsem v kandidatuře na prezidenta. Valls na konci března oznámil, že [podporuje centristu Macrona](#). Za favorita voleb Macrona se už dříve postavili jiní významní socialisté, například ministr obrany Jean-Yves Le Drian, státní tajemník pro sport Thierry Braillard nebo státní tajemnice pro biodiverzitu Barbara Pompiliová. Na konci února se k Macronovi [přidal i François de Rugy](#), který jako "zelený kandidát" neuspěl v primárkách levice a váže na sebe kolem dvou procent voličů.

¹¹ První kolo výběru prezidentského kandidáta levice zvítězil se ziskem 36,01 % hlasů.

¹² Kterému se věnuje tento text.

BENOÎT HAMON

LEVICE – SOCIALISTICKÁ STRANA

[Benoît Hamon](#) se narodil v červnu 1967. Studoval historii na Univerzitě v Brestu a na University of Western Brittany.

Členem Socialistické strany je od roku 1987, od roku 1993 byl předsedou Mladých socialistů. Na konci 90. let vstoupil do soukromého sektoru, pracoval pro společnost Ipsos France.

V letech 2004-2009 byl europoslancem. V květnu 2012 byl prezidentem Hollandem jmenován do funkce *junior minister* pro sociální ekonomiku. V roce 2014 zastával krátce post ministra národního vzdělávání. Z této funkce odešel na protest proti tomu, že Hollande svoji vládu stočil doprava. Byl

Hamon je ženatý a má dvě děti.

Jean-Luc Mélenchon je třetím kandidátem levice prezidentských voleb 2017 (za Levicovou stranu). Svou kandidaturu ohlásil dávno před levicovými primárkami, čímž chtěl vyjádřit svou [opozici současné francouzské levici](#). Svou kampaň zahájil [s užitím hologramu](#), aby mohl být na dvou místech současně a čelit tak krajně pravicové rivalce Le Pen, která pořádala meeting ve stejném městě ve zhruba stejném čase.

Svým programem a revolucionářskou rétorikou je podobně jako Le Pen ztělesněním radikálního konce politického spektra. Pojí je [skeptický pohled na EU a globalizaci](#). Požaduje revizi EU smluv, na celounijní úrovni chce prosadit například odklon od úsporné politiky a limitů na rozpočtové schodky, zavést ochranářskou politiku a omezit dohody o volném obchodu. Pokud by se to francouzské vládě nepodařilo, měla by země po vzorů Britů vystoupit z EU.

Přeje si také vystoupení z NATO.

Krajně levicový Mélenchon se snaží [propojovat trockismus a komunismus](#), cílí na novou generaci mladých antikapitalistů, kteří jsou znepokojeni finančními krizemi posledních let. Brání práva pracujících a chce

rozšířit francouzský *welfare state*. Kritizuje také

socioekonomické nerovnosti. Je pro vyšší zdanění bohatých nebo 32hodinový pracovní týden.

Mélenchon [chce změnit Francii naprosto od základů](#). Myslí si, že poloprezidentský systém se v zemi už dávno přežil. Hlásá, že budoucnost Francie leží v parlamentním systému, kde má prezident jen omezené, symbolické pravomoci. Dlouhodobě podporuje [navrácení Francie lidu](#).

Zelených témat se dotýká podporou legalizace marihuany a odkazování na hrozbu zemny klimatu.

Mélenchon se od března začal postupně dotahovat [co do preferencí](#) na levicového Hamona, na začátku dubna předstihl dokonce i Fillona. Z pětice zde sledovaných kandidátů je jediným, jehož [preferenze neustále stoupají](#).

Experti se úspěchem kandidáta krajní levice zabývají a zkoumají, jak mohl přitáhnout takové množství voličů, zvláště na úkor socialisty Benoïta Hamona. Faktorem, který k tomu přispěl, byl zcela jistě odklon levicových voličů i politických představitelů od oficiálního kandidáta levice, ale také úspěch v první prezidentské debatě, ve které

dle průzkumu skončil na druhém místě. Postupně se díky propracované kampani začal dotahovat i na Fillon, kde důležitou roli hrály neutuchající skandály kolem Fillonovy rodiny a financování kampaně. Zásahu na tom má také velice stabilní program ve srovnání s Hamonem.

Mélenchon je nejsledovanějším francouzským politikem na YouTube a deník Le Figaro ho

nedávno označil za [superstar](#) francouzských prezidentských voleb. Vede velice moderní kampaň, která přitahuje především mladé voliče.

JEAN-LUC MÉLENCHON

KRAJNÍ LEVICE – Levicová strana

[Jean-Luc Mélenchon](#) se narodil v roce 1951 v Tangier. Studoval na Lycée Pierre-Corneille in Rouen a později filozofii na University of Franche-Comté. Před vstupem do politiky byl učitelem.

V roce 1977 vstoupil do Socialistické strany a do politiky v roce 1986 zvolením v komunálních volbách. Mélenchon má za sebou řadu politických funkcí – je bývalým senátorem, za vlády Lionela Jospina zastával funkci ministra vzdělávání. V roce 2008 ze strany odešel a připojil se k Levicové straně, která je spojena v alianci s Komunistickou stranou. Od roku 2009 době je europoslancem. Na prezidenta kandidoval již v roce 2012, se ziskem 11 % hlasů se umístil na čtvrtém místě.

Mélenchon je ženatý a má jednu dceru.

Televizní debaty

Od poloviny března se těchto pět nejvýznamnějších kandidátů o prezidentský post utkalo v živých hodinou a půl trvajících televizních debatách. Další šest oficiálních kandidátů bylo pozváno až na druhou debatu. Mezi témata [první debaty](#) patřila politická korupce, řešení nezaměstnanosti a 35hodinový pracovní týden, francouzský penzijní a sociální systém či zdravotnictví. Na přestřes přišlo také euro. Neoficiálním vítězem se stal Macron, jemuž se podle veřejného průzkumu podařilo přesvědčit nejvíce voličů. Jako poslední dle průzkumu skončil Hamon.

[Druhou debatu](#) ze začátku dubna ovládl Mélenchon, který oslovil 25 % Francouzů, Macron se umístil až druhý, Fillon pak třetí. V debatě, v níž se střetlo všech 11 kandidátů,

kterí usilují o post francouzské hlavy státu, se řešila především otázka evropské integrace.

Třetí debata se odehraje 20. dubna, tedy pouhé tři dny před prvním kolem voleb.

Kdo bude francouzským prezidentem?

Letošní francouzské prezidentské klání přineslo řadu novinek. Poprvé se nejednalo o klasický souboj levice vs. pravice, na který jsme byli v posledních dekádách zvyklí. Objevily se nové konfliktní linie a otevřel se střet dvou levic – protestní (antikapitalistická, která hledá alternativní řešení) a reformní (moderní, otevřená, která se smířila s tím, že funguje v tržním hospodářství v Evropě, v globalizovaném světě).

Francouzské prezidentské volby jsou po brexitu a zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem dalším z možných milníků, kterým se budou přizpůsobovat zahraničně-politické strategie budoucích let. Jedním z důvodů je volání favoritky voleb Marine Le Pen po vystoupení z Evropské unie a NATO, či mírnější rétorika pravického Fillona, centristy Macrona či krajně levicového Mélenchona na revizi evropských smluv (a v případě Mélenchona rovněž na vystoupení z NATO). Možná i právě proto se očekává veliký zájem o volby kolem [82 % oprávněných voličů](#).

Kampaně jednotlivých kandidátů přinesly mnohá [překvapení](#) a skandály. Díky nim došlo k propadu dříve favorizovaného Fillona až na třetí, resp. čtvrté místo v prvním kole voleb

dle [průzkumů veřejného mínění](#), postupný propad levicového Hamona či rostoucí podpora pro Mélenchona. Dříve [antisemitská](#) Národní fronta skrze svou kandidátku Le Pen pasovala do role ochránce francouzských židů. Nejde však o rasově tolerantnější stranu, ale o snahu oslovit více voličů. Posuny v rétorice ohledně židů mají za následek také rostoucí podporu strany mezi [mladými \(prvo\)voliči](#).

Jediné, na čem se odborníci shodují, je to, že do druhého kola postoupí Marine Le Pen. Dle jednoho z posledních průzkumů by s ní postoupil Macron se shodnými [25 % hlasů](#). Ve druhém kole však zvolena [nebude](#), a to ani v případě, že by proti ní stanul kontroverzní Fillon. V případě postoupení Macrona by zvítězil s 61 % hlasů.